

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.ф.н. Боян Йорданов Вълчев

по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“

в професионалното направление

2.1. Филология (Български език – история на българския книжовен език и езикова култура),

обявен в бр. 21 от 18.03.2016 г. на Държавен вестник

Гл. ас. д-р Владислав Огнянов Миланов е единствен кандидат в обявения конкурс за доцент по професионалната специалност **2.1. Филология (Български език – история на българския книжовен език и езикова култура)** за нуждите на Катедрата по български език във Факултета по славянски филологии на Софийския университет.

Оценка за хода на конкурса и за документацията:

Конкурсът е обявен в Държавен вестник за нуждите на Катедрата по български език в Софийския университет, където е налице необходимият хорариум от лекционни часове за обявената академична длъжност. По конкурса са постъпили изискващите се от Закона за развитие на академичния състав и от Правилника на Софийския университет за придобиване на научни степени и академични длъжности документи (вж. описа), както и комплекти от научните трудове на кандидата. В резултат на огледа на сроковете, през които е преминала процедурата, и представените документи и научни трудове установих, че конкурсът протича в съответствие с изискванията на Закона и на Правилника на Софийския университет. Единствен пропуск е липсата на разделителен протокол, свързан с работата на В. Миланов и Н. Михайлова-Сталянова по общите им публикации. Този пропуск обаче може да бъде пренебрегнат. Не откривам други отклонения от предвидената процедура, както и при избора на научното жури и на рецензентите. В общи линии трябва обаче да отбележа, че документацията на кандидата не е организирана добре и това затруднява в известна степен работата с нея.

Кариерно развитие на кандидата гл. ас. д-р Владислав Миланов:

Владислав Огнянов Миланов е роден през 1977 г. в гр. Кърджали. Развитието му като специалист в областта на езиковедската българистика е свързано с университетите във Велико Търново и София. През 1999 г. той завършва с отличие магистърската степен на специалността „Българска филология“ във Великотърновския университет. През 2000 г. е зачислен като редовен аспирант в Катедрата по български език на Софийския университет. Темата на дисертационното изследване е „Абстрактната лексика в българските диалекти“. От 2004 г. работи като асистент (от 2007 г. старши асистент, от 2010 г. главен асистент и досега) в Катедрата по български език в Софийския университет. Същевременно той следва и завършва през 2016 г. специалността „Право“ в Софийския университет.

Преподавателска дейност:

Тъй като конкурсът е за академичната длъжност „доцент“, най-напред ще обърна внимание на преподавателската дейност на кандидата. В Софийския университет гл. ас. Вл. Миланов води упражнения на студентите българисти по филологически практикум (редовно обучение) и история на българския книжовен език (редовно и задочно обучение), по фонетика на студентите българисти (редовно обучение), по практически български език на студентите историци (редовно обучение) и на студентите от специалността „Минало и съвремие на Югоизточна Европа“ (редовно обучение), по морфология и синтаксис на българския език на студентите слависти (редовно обучение). Той води и следните лекционни курсове: „Език и право“ на студентите юристи (редовно и задочно обучение), „Съвременни лингвистични теории“ в магистърската програма по конферентен превод във ФКНФ, „Езикова и говорна култура“ в магистърската програма по приложна лингвистика с източен език към ЦИЕК, „Политическа и журналистическа реч“ в магистърската програма по лингвистика и „Статут на езиците в Европейския съюз“ в магистърската програма по конферентен превод към ФКНФ и по български език и култура на студенти от специалността „Европейски съюз и европейска интеграция“. Водил е и практически занимания по български език с чуждестранни студенти – за начинаещи и напреднали участници в Летния семинар по български език и култура на Софийския университет (2006 –2010) и на чужденци към Катедрата по български език като чужд (2009–2012).

Други дейности, свързани тясно с преподавателската дейност:

На първо място трябва да се отбележи, че Вл. Миланов като никой друг във Факултета по славянски филологии поддържа най-тесни връзки със студентите и се грижи за тяхното израстване и интегриране в академичната общност. От 2002 г. до момента ръководи студентската научна експедиция „По следите на българските възрожденци“, в която са участвали повече от 800 студенти и са обходени ключови за Българското възраждане места. През 2014 г. с колеги от други катедри на Факултета по славянски филологии организират Първия международен филологически форум за студенти и докторанти, в който участие вземат повече от 230 участници от 18 държави. Той работи много активно и с около 80 студенти в рамките на проекта „Студентски практики“ към МОН. Чрез посочените дейности Вл. Миланов си е извоювал сериозен авторитет сред студентите и е придобил голяма популярност сред тях. Кандидатът е ръководил 5 магистърски тези в магистърската програма по лингвистика и е изготвил 34 рецензии на магистърски тези, защитени през последните години в различни програми.

В помощ на учебно-преподавателската дейност Вл. Миланов е подготвил две помагала:

- „История на новобългарския книжовен език. Избрани текстове“ (христоматия; София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2016 г.)
- „Право, правопис и правоговор“ (учебник по езикова култура за студентите юристи в Софийския университет)“ (под печат)

Научноизследователско развитие:

Вл. Миланов защитава дисертация на диалектоложка тема. Тъй като конкурсът за постоянно асистентско място, на който се явява, е в областта на историята на книжовния език и на езиковата култура, в следствие той се преориентира. Всъщност

по-нататъшното му развитие върви асиметрично в тези две области: той се насочва по-сериозно към т.нар. „езикова култура“ (колкото и неясно и размито да е това понятие), а обръща значително по-малко внимание на изследвания върху историята на българския книжовен език – това ясно се вижда при огледа на представените трудове. Така Вл. Миланов намира една незаета ниша, в която се специализира с успех и която му създава особена известност сред политиците и журналистите. В рамките на това развитие през 2010 г. съвместно с доц. д-р Надежда Михайлова-Сталянова създават Център за анализ на политическата и журналистическата реч. Резултат от работата на Центъра са две книги, посветени на речта на български политици и журналисти. Към този център съществува медиен интерес. На заниманията с речта на политиците и журналистите кандидатът посвещава много време и сили, което в известна степен го откъсва от изследователската дейност в други области (напр. историята на българския книжовен език). Може определено да се каже, че той си е извоювал име в областта на т.нар. „езикова култура“, което го прави чест събеседник в различни телевизионни и радио-предавания и нерядко е канен за мнение по различни въпроси и в хартиените медии.

Трябва да бъде отбелязано и участието му от 2002 г. насам с доклади в 20 научни конференции на национално и 12 конференции на международно равнище.

Научноизследователски проекти:

Напоследък особено много се набляга на дейността на изследователите в различни колективни проекти. В това отношение Вл. Миланов е посочил шест проекта на национално и международно нива, в които е взел активно участие, а на някои е ръководител:

- „Създаване на Център за анализ на политическата и журналистическата реч“ (ФНИ, МОН, формат „Млади учени“)
- „Политическата и журналистическата реч“ (ФНИ, МОН, тематичен конкурс „Идеи“, ДТК02-42/17.12.2009 г.)
- „Езиковата култура между училището, медиите, парламента и университета“ (ФНИ, МОН, ДМУ 03/20 2011г.)
- „Журналистическата реч – един лингвистичен ангажимент“ (НИС на Софийския университет, № 46/ 12.12.2013 г.)
- „Международен филологически форум за студенти и докторанти“ (НИС на Софийския университет № 75/ 12.05.2016 г.)
- „Медиите, образованието и политиката: анализ на реалности (създаване на център за докторанти хуманитаристи)“ (№ Д 01-100/19.03.2012г.; BG 051PO001-3.3.06-0061)

В подготовка са още два проекта – „Езикът на омразата в училището, в университета, в медиите и в Парламента“ и „Езикът и/на законодателството“.

Представени научни трудове:

Като изследовател Вл. Миланов се представя с не особено обемист библиографски списък. Сред публикациите му след 2004 г. се наброяват 43 статии, публикувани в различни научни списания и сборници (като редица от тях са в съавторство). Сред представените в конкурса трудове се открояват две заглавия:

- „Езикови портрети на български политици и журналисти“ (Втора част. София: „Парадигма“, 2014 г. (в съавторство с доц. д-р Надежда Михайлова-Сталянова).

– „Филологически идеи за езика, отразени в личната кореспонденция на български журналисти“ (София: „Парадигма“, 2016)

Вече посочих, че за първата книга няма разделителен протокол. Освен това в конкурса не е представена първата част на изследването (за нея може до известна степен да се съди по 20-ината страници публикувани към края на тома, в които са дадени избрани отзиви). Така не става ясна последователността и обхватът на направените изследвания и резултатите от тях. Втората част се движи на места по ръба между езиковедските наблюдения и разсъжденията по различни политически елементи. Интересен е предговорът, който в публицистичен дух показва амбицията на авторите на книгата. Самите портрети съдържат множество наблюдения, които наистина заслужават внимание. Категорично бих възразил срещу „езикови“ в заглавието, тъй като всъщност става дума за *реч*. Тук се прокрадва една непреодоляна все още „формула“ в нашето историческо езиковедство, където са осъществени редица публикации с наслов „език и стил на...“. Нека кажа ясно, че никой от нашите книжовници, писатели, общественици и пр. няма *свой* език – езикът е само един: българският. А за стил вече може да се говори. Направих си труда да прослушам в архива на електронните медии някои по-нови изказвания на хора, чиито портрети са включени в тома. За мене беше интересно дали публикуването на „портрета“ е оказало влияние върху съответната личност. Не можах да открия такова развитие – феномен, който трябва да подтикне авторите към проследяване именно на тази страна. В прослушаните изказвания забелязах същите „грешки“, които авторите са класифицирали като грешки. Тук се налага по-сериозно изследване, свързано и с теорията на книжовните езици, за да се види дали кодификацията е „правилна“, самата тя е „грешка“ или е направена преждевременно. Нека все пак помним, че кодификационните трудове са създадени от хора и зависят от много личностни характеристики – собствен идиолект, ниво на развитие на науката за езика, вкус, принадлежност към определена среда и мн. др. В този ред на мисли искам да подчертая, че няма и не може да има „българска езикова доктрина“. Иска ми се да препоръчам на авторите да не вярват сляпо на различни постановки, които се намират в редица изследвания и наръчници, да не се опират така безрезервно на авторитетите и да гледат на езика като на явление от живия живот на обществото, т.е. да виждат, че езикът е самият живот на обществото.

Като хабилитационен труд (независимо, че този термин липсва в текстовете на Закона и Правилника) съм склонен да приема монографията „Филологически идеи за езика, отразени в личната кореспонденция на български журналисти“ (София: „Парадигма“, 2016), макар че смятат кандидат не е посочил това изрично. Монографията върви по добре отъпканата пътека на проследяване на идеите и концепциите, които изразяват българските възрожденци за оформянето и развитието на новоизграждащия се език. Писмата са един от най-интересните и надеждни извори за изследване на отделните състояния в историческото развитие на книжовния език, тъй като там се открива сравнително спонтанна речева реализация. Авторът не е тръгнал по тази линия, а е реализирал заложеното в заглавието, като е проследил различните идеи и концепции, отразени в писмата. Тази насока става все по-малко продуктивна в съвременните изследвания. Смятам, че е добре да се върви към изследване на *историята на книжовния език*, а не на *езика на книжнината*. Между двете насоки има много сериозна разлика. Епистоларното наследство е много ценен източник за наблюдения на сравнително спонтанната (писмена!!!) реч на съответните личности. Още по-добре би било да се разглеждат писмата на хора не от „първите редици“ на нашата интелигенция, както и все още недокоснатите архиви. В изследването на Вл. Миланов са взети предвид писмата на редица изтъкнати възрожденци. В този смисъл е

нужна известна корекция в заглавието, тъй като нито Анастас Кипиловски, нито Гаврил Кръстевич, нито Сава Доброплодни са журналисти в съвременния смисъл на това понятие. Насочването към личната кореспонденция е много добра находка и тя трябва в бъдеще да се доразработи.

Заслужава повече внимание и статията „Словоред на модификаторите в именната фраза през първата четвърт на XIX век“ (В: *Отговорността пред езика*. Шумен, 2009, с. 72–79, в съавторство с П. Осенова). Идеята да се изследват модификаторите с оглед на развитието на словоредата е много добра и обещаваща. В случая за мене остава по-скоро неясно защо авторите са се обърнали към тези твърде ранни паметници, които все още не „разполагат“ с изграден и обработен книжовен език. В случая подозирам по-скоро, че това е само начален опит, който в последствие ще бъде продължен с по-късните етапи.

Вл. Миланов е представил списък на открити цитирания (вж. приложеното уверение).

Други дейности, които имат отношение към научните изяви на кандидата:

Освен посочените досега дейности на Вл. Миланов трябва да се посочи и съставителската и редакторската работа върху редица сборници, както и участието му в няколко редколегии. Публикувал е рецензии за различни филологически трудове, както и отзиви, хроники и т.н. Трябва специално да се отбележи и сериозното му участие в създаването на „Филологически форум“.

Заключение:

Представените тук факти показват гл. ас. д-р Владислав Миланов като опитен, утвърден и авторитетен университетски преподавател и изследовател, ползващ се с широка популярност и авторитет сред студентите. Непременно трябва да се посочи голямата му грижа за образоването и научното израстване на бакалаврите и магистрите. Представените научни трудове са в духа на българската езиковедска традиция. Посочените от кандидата приносни моменти показват реалистичен поглед към постигнатото от него.

Казаното дотук ми дава основание да предложа избирането на гл. ас. д-р Владислав Огнянов Миланов на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология. (Български език – история на българския книжовен език и езикова култура) за нуждите на Катедрата по български език в Софийския университет и да гласувам положително.

проф. д.ф.н. Боян Вълчев,
Катедра по български език
на Софийския университет

30.07.2016 г.